

3568 fragmenta duo tabulae marmoreae litteris detritis Tibure adhibita in pavimento operis musivi ecclesiae S. Mariae del Carmine (olim S. Petri), fortasse originis urbanae, ut pleaque fragmenta marmorea medio aevo in pavimentis ecclesiarum veteris Latii adhibita.

I / / / /
S O / / /
INVICTO *mi*
TRHE SAIV

5 D O L I O A V C
C I T P I V S I V
E T · L · C A T T I V S C
S A C E R D O S V

Descriptus ego et Stevenson (inde Eph. epigr. IV p. 270 n. 763). Suaresius Vat. 9140 f. 203.

4 *salu[tari]*, 5 *dolic(heno) Aug.* coniecit Henzen; 5 [*sacer*]dotio *auctus* venit in mentem Mommseno.

3569 rep. nel territorio di S. Polo de' Cavalieri, deinde ibi in aedibus Borghesianis VIOLA. Ibi frustra quaesivi.

IVLIA · L · F · GRATILIA
VENERI · OBSEQUENTI
D · S · L · M

St. Viola *giornale arc.* vol. 119 (1850) p. 297 ad exemplum exhibitum ipsi a canonico Rinaldi.

1 CRATILIA esse in exemplo ait Viola, sed edidit GRATILLA.

Suspicio non caret.

3570 fragmentum rep. in villa Hadriani Tiburtina a Fr. Ant. Lollo CROCCH. LVP. VVLPI; fragmentum marmoreum Tiburtinum VENVT. — Romae MVR. errore.

G
VAE AVG
sa CRVM
AEL · CHARINVS
MIL · FR · LEG · III · FL · F · 5
V · S · L · M

Crocchiantes p. 239 eodemque exemplo Revillas sched. Berol.; Ridolf. Venuti misit Muratorio anno 1735, unde neglegenter edidit Mur. 773, 4; Lupi Vat. 9143 f. 40'; Vulpi Lat. 10 p. 410. Huius corp. vol. VI n. 528 cum add. p. 835.

1 G Venut. Lup., C Vulp., om. Crocch. Rev. — 2 VAE Lup. Vulp., RVAE Venut. (NERVAE Mur.), om. Crocch. Rev. — 3 CRVM Crocch. Rev. Vulp., ORVM Lup., ACRVM Venut. — 4 EL Crocch. Rev. — 5 ER (pro FR) Venut. Lup., EV Vulp., B·M Crocch. Rev. — IV pro III, deinde FL·L versu proprio, 6 V·F·L·M Crocch. Rev.

3571 traditur s. l., sed una cum n. 3625.

urceus ERCHVL patera
SAGRVM

Exhibet Faustus del Re in schedula, quam vidi Tibure apud Aloysium del Re.

Dedi ut exhibet Faustus del Re. 1 ERCHVL fortasse pro HERCVLI. — 2 SCR. SACRVM.

3572 cippus lapidis Tiburtini litteris antiquis. Tibure inventus ODER. Tibure in cavaedio aedium Boschi ZOEG. SEBAST. SART. Ex aedibus Boschi Romam translatus FEA. Romae antea erat in aedibus Vaticanis, nunc est in Laterano inter reposita.

SEI · DEVS
SEI · DEA

Descripsit Henzen; ipse quoque vidi. Oderico diss. p. 184 n. 9 (inde Orelli 2137) ab aliis; Zoega ms. p. 575 n. 2; Sebastiani p. 98; Sarti sched.; Fea sched. f. 174; Henzen syll. n. 5952 de visu. Est huius corp. vol. I p. 234 n. 1114.

3573 Tibure loco antiquo in epistylis aedis rotundae Corinthiae peripteri, cuius extant columnae decem ex lapide Tiburtino cum epistylis suis, praeterea pars cellae; vulgo ea dicitur templum Sibyllae, medio aevo erat conversa in ecclesiam S. Mariae (inde in S. M. Rotonda ACCVRS. de inscriptione). — Sotto del fregio nella parte anteriore che riguarda la porta resta un frammento d'iscrizione intagliata nelle fasce dell'architrave, scorgendosi la fascia superiore essere stata abbassata al paro della inferiore, perchè le lettere della medesima restassero grandiose a proporzione del tempio e visibili da lontano PIRANESI.

½ · L · GELLIO · L · F

Vidi. Accursius ms. f. 6; Metellus Vat. 6039 f. 340'; Ligorius Taur. vol. 20 f. 10 interpolatam; Antonius del Re ms. Barb. cap. VI; Vulpi Lat. 10 p. 469 de visu, praeterea a Lupio et Lesleo; Lupi Vat. 9143 f. 21; Crocchiantes p. 250; Keyssler *Reisen* 1 p. 700 (ed. a. 1776); Cabral et del Re p. 15; Sebastiani p. 49; Nibby *viaggio* 1 p. 159, *analisi* 3 p. 208; St. Viola *giorn. arc.* vol. 124 (1851) p. 294; Gori *viaggio a Subiaco* 1 p. 26. Architectos qui de hac aede inde a Serlio (lib. III p. 25 ed. Venet. 1562) et Palladio (lib. 4 cap. 23) egerunt non numero, nomino tantum praecipuos ex eis qui cum epistylis aedis etiam inscriptionem delineatam proposuerunt, Piranesium *raccolta de' tempi antichi* tab. 7 (cf. enarrat. p. 13); Valadierium *raccolta delle più insigni fabbriche di Roma* fasc. II (*Tempio della Sibilla in Tivoli*, 1813) tab. 7; Caninam *gli edifizii ant.* vol. V p. 126—128 cf. vol. VI tab. 133—135.

Magis integram nemo horum auctorum vidit. Accursius dedit sic ut supra; Metellus primam litteram omisit; idem fecerunt, praeterea CELLIO pro GELLIO dederunt ex posterioribus multi; Antonius del Re habet C·COELIO·L·FILIO, Ligorius L·GELLIVS·L].

Habemus finem inscriptionis (nam a dextra parte multum spatium vacuum est), quae quam longa fuerit nescimus; non longiorem eam fuisse quinquaginta quinque litteris adfirmavit auctor peritissimus et in his rebus accuratus Piranesi; unde, cum templum illud Vestae fuisse sibi persuasisset, inscriptionem sic supplevit: [*Aedem Vestae s. p. q. T. pecunia publica restituit curator*]e L. Gellio L. f.; quae sunt litterae quinquaginta quinque. Ceterum cur non brevior quinquaginta quinque litteris inscriptio esse potuerit, Piranesius non explicavit.

Apud Felicianum cod. Ver. f. 152 sub indicatione 'Tibure apud templum Vestae' leguntur haec: AEDEM·ANIENSEM·D·LX·A·CELIO·T·F (e Feliciano pendet codex Redianus f. 124, pro ANIENSEM exhibens ANNIENSEM; ex cod. Red. edidit Gudius 66, 1); horum ultima pars (CELIO·T·F) ab hac nostra inscriptione vix est diversa, praesertim cum locus quoque indicatus a Feliciano idem esse videatur; nam aedes vulgo dicta Sibyllae (ita iam Metellus) mature a doctioribus (ut a Palladio aliisque) propter formam rotundam adtributa est Vestae, aliam autem aedem quae unquam Vestae adtributa sit Tibure nullam novi. Nec tamen verisimile videtur a Feliciano vel auctore Feliciani aedem illam, quae iam principio saeculi decimi sexti ita rupta erat ut hodie est, visam esse integram, inscriptionem plenam; potius crediderim vocabula AEDEM ANIENSEM aut ex indicatione loci Cyriacana male avulsa coniuncta esse cum ipsa inscriptione (potuit Cyriacus in commentariis hanc aedem sitam ad ripam Anienis appellare Aniensem) aut mera interpolatione esse suppleta.

3574 Tibure in Valle Gaudenti OTT. Hoc nomen olim fuisse ei regioni civitatis Tiburtinae pro qua postea obtinuit nomen *Campetello* sitae intra urbem quae nunc est non longe a porta del colle refert ANTON. DEL RE ed. p. 107.

LAPIDES · PROFANEIS · INTVS · SACRVM

Servavit auctor syllogae codicis Ottob. 2970 f. 22. Inde pendet Fabretti 674, 14 (ex hoc Vulpi Lat. 10 p. 673; Orelli 2479) qui citat schedas Holstenii. Est huius corporis vol. I n. 1115.

PROPHANEIS Ottob., PROFANEI Fabr.